

BERÉNYI MARIANNA

EGY METROPOLISZ HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYE
MUSEUM OF THE CITY OF NEW YORK

INew York, Manhattan, Upper East Side. A Manhattant kettészelő emblemikus utcán, az Ötödik sugárúton, a Central Park szomszédságában bújik meg New York Város Múzeuma (MCNY). Környezetében csillagászati összegeként bérelhető és fenntartható paloták, egyenruhás portások és ajtónállók, kiváltságos lakók, luxusüzletek, miközben néhány utcával arrébb a nevezetes sugárút már Harlem sokszínű multikulturális városrészébe torkollik. Itt húzódik a Museum Mile, amelynek kicsit több mint egymérföldes szakaszán olyan múzeumok sorakoznak a városi múzeumtól járótávolságra, mint a Metropolitan Museum of Art (MET), a Neue Galerie New York, a Solomon R. Guggenheim Museum, a National Academy Museum, a washingtoni Smithsonian Intézethez tartozó Cooper-Hewitt National Design Museum, a Zsidó Múzeum, az El Museo el Barrio és a Museum for African Art.¹ A nevezetes, filmek százait ihlető útvonal illusztris középületekkel is dicsekedhet. Ha visszafelé sétálunk a Central Park oldalában, eljutunk a Szent Patrik-székesegyházhoz, a Rockefeller Centerhez, az eredeti Micimackó-figurákat őrző New York-i Közkönyvtárhoz vagy az Empire State Buildinghez. A világ legrágább utcájaként is aposztrófált sugárút ugyanakkor az ünnepi felvonulások, parádék, demonstrációk útvonala is, élénk kerékpár- és autóforgalommal. Sűrűn közlekednek itt helyiek, turisták, átutazók. Harlemi utcazenészek, kutyasétáltatók, egyenruhás iskolások és gyerekeket foglalkoztató dadák hömpölyögnek az utakon, hogy aztán eltűnjenek a Central Park fái vagy éppen a környező utcák házai között.

*a világ legrágább
utcájaként is
aposztrófált
sugárút ugyanakkor
az ünnepi
felvonulások,
parádék,
demonstrációk
útvonala is, élénk
kerékpár- és
autóforgalommal*

IEbben a bonyolult térben kell megszólítania közönségét annak a múzeumnak, amely az Egyesült Államok legnépesebb városának történetét, életét kívánja klasszikus múzeumi eszközökkel, klasszikus helytörténeti, városi múzeumként, a saját gyűjteményéből táplálkozva bemutatni. Ahogy az intézmény

[1] 1979 óta minden év júniusában megrendezik a Mile Mile Fesztivált, hogy népszerűsítsék a múzeumok tevékenységét és növeljék látogatószámukat.

képes-e egy viszonylag kis intézmény a város és az Egyesült Államok történetében meghatározó szerepet játszó elődök által felépített negyedben a glamour, a grandiose, a glorious fogalmát elkerülve New York történetének sokrétű, árnyalt bemutatására?

fogalmaz: New York Városának Múzeuma a világ legbefolyásosabb metropoliszában a város életének, megkülönböztető jellegzetességeinek megértését segíti elő, a város múltját jelenét és jövőjét ünnepli, dokumentálja és értelmezi. Vajon az előkelő környezet, a szinte már moziköz helyként is értelmezhető városi környezet ölelésében mennyire megvalósíthatók ezek a célok? Képes-e egy viszonylag kis intézmény a város és az Egyesült Államok történetében meghatározó szerepet játszó elődök² által felépített negyedben a glamour, a grandiose, a glorious fogalmát elkerülve New York történetének sokrétű, árnyalt bemutatására? Tudja-e ábrázolni azokat a mély társadalmi szakadékokat, amelyek például közvetlen közelében, a Upper East Side és Harlem határvonalán vagy a különböző felvonulásokon naponta megtapasztalhat? Van-e arra módja, hogy egyik-másik helyi közösség hangján szólaljon meg (a sok ezerből), netalán kritikával vizsgálja saját maga és a város múltját?

[2] A 19. század végi New York Ötödik sugárúton élő elitjét Edith Wharton *Az ártatlanság kora* (1920) című művéből ismerhetjük meg. A történetből 1993-ban Martin Scorsese rendezett Oscar-díjas filmet.

NEW YORK VÁROS MÚZEUMÁNAK TÖRTÉNETE

¶ A skót Henry Collins Brown (1862–1961) 13 éves volt, amikor szülőföldjét elhagyva New Yorkba érkezett. Dolgozott utazó ügynökként, majd a *New York Sun* újságírójaként írt szenvedélyesen a város történetéről, épületeiről. Később, már a városi elit megbecsült tagjaként ezek a történetek könyvekké, a mögöttük álló elhivatottság pedig múzeummá formálódott. Utóbbira 1923-ban került sor, amikor az író a New York-i polgármesterek majdani rezidenciájában, a Gracie Mansionben megnyitotta a múzeumot. A régi New Yorkot bemutató kiállítás minden bizonnyal már a kortársak számára is hiánypótlónak bizonyult, így hamarosan, 1929–30-ban, már egy új igazgató vezetésével fel is épült a ma is látható U alakú épület a város által felajánlott telken. Az alapítók szándékát és a múzeum jellegéhez való viszonyát mi sem tükrözi jobban, mint az épület maga. A felhőkarcolók, a modernizmus, a dzsessz és a szesztilalom korszakában olyan építészeti terv valósult meg, amely vörös tégláival, márványburkolataival, szobraival,³

az alapítók szándékát és a múzeum jellegéhez való viszonyát mi sem tükrözi jobban, mint az épület maga

[3] A szobrok Alexander Hamilton (1755–1804) államférfit és DeWitt Clinton (1769–1828) természettudóst, az Egyesült Államok szenátorát, New York City polgármesterét és New York hatodik kormányzóját ábrázolják, alkotójuk Adolp A. Weinman.

az 1932-es
megnyitón
a *The Times*
tudósítója olyan
múzeumépületről
számol be,
amelynek csarnoka
az áruházak
karácsonyi
hangulatát
idézi a város
nagy elődjeinek
klasszikus
tárgyaival

az ekkoriban
megálmodott
héteemeletes
múzeum nem
valósult meg, az
épület szerencsés
módon megőrizte
eredeti léptékét,
mindössze egy új
galériával egészült
ki a központi
lépcsőházhoz
kapcsolódva

historizáló stílusával inkább a kortársak nosztalgikus és konzervatív szellemiségét közvetíti. Az építkezést a gazdasági válság sem gátolta, csak lassította. Az 1932-es megnyitón a *The Times* tudósítója olyan múzeumépületről számol be, amelynek csarnoka az áruházak karácsonyi hangulatát idézi a város nagy elődjeinek klasszikus tárgyaival.⁴ A múzeum gyűjteményei már ekkor gyorsan gyarapodtak, végül az 1990-es évekre vált egyre sürgetőbbé az épület bővítése és modernizálása. Különösen a 9/11-tragédia után vált fontossá, hogy mielőbb megújuljon a múzeum, és a közös történelem, a közös város eredményeinek bemutatása hozzájárulhasson a történet feldolgozásához. Addig szóba került, hogy az intézmény a City Hall közelében található Tweed Courthouse-ba költözik, vagy a szintén jelentős gyűjteménnyel rendelkező New York-i Történelmi Társasággal egyesül. Ezek az elképzelések azonban éppúgy meghiúsultak, mint a drasztikus terjeszkedés terve. Az ekkoriban megálmodott héteemeletes múzeum nem valósult meg, az épület szerencsés módon megőrizte eredeti léptékét, mindössze egy új galériával egészült ki a központi lépcsőházhoz kapcsolódva. Végül tíz év alatt, 2016-ra, három fázisban, 96 millió dollárból (ebből 67,8-at a város, a többi magánadományozók biztosítottak) készült el a bővítés, amelynek során minden porcikájában megújulhatott és kibővíthetett az eredeti épület: négy látogatói szintet, rendezvényteret, korszerű kutatószobákat és raktárakat alakítottak ki, valamint új designelemekkel frissült az intézmény.⁵ Susan Henshaw Jones, mára nyugalmazott igazgató elképzelései megvalósultak, olyan kézzelfogható eredménnyel gazdagodott New York városa, amely jelzi, múzeuma életben van, jól érzi magát, és belépett a 21. századba.⁶

[4] Christopher Gray: STREETSAPES/ The Museum of the City of New York; Preserving the Past, Planning the Future. In: *New York Times*, 2005. 11. 06. <https://www.nytimes.com/2005/11/06/realestate/streetscapesthe-museum-of-the-city-of-new-york-preserving-the.html>.

[5] A bővítés részleteiről lásd az intézmény 2015/16-os beszámolóját: Biennial Report a múzeum honlapján.

[6] Robin Pogrebin: The City Changes. Its Museum Will, Too. *New York Times*, 2008. 03. 29.

CSILLAGOK KÖZÖTT

¶ A látogatók körében a legtöbbet fotózott pont a múzeum klasszikus főbejáratával szemben található Rotundában elhelyezett fényinstalláció. A Cooper Joseph Stúdió több mint ötezer környezetbarát LED-ből kialakított „*Starlight*”-ja ragyogásával

A Cooper Joseph Stúdió „Starlight”-ja az MCNY fogadócsarnokában
Fotó: Berényi Marianna

A Cooper Joseph Stúdió „Starlight”-ja az MCNY fogadócsarnokában
Fotó: Berényi Marianna

a csillagfény
a múzeum
megújulásának
szimbólumaként is
értelmezhető

a csillagminták
meg is változtatják
a nézők
érzékelését,
perforált
fátyolként
elhomályosítják
a látásukat,
jelezve, hogy
a múlthoz való
viszony bonyolult
konstrukció

kifejezi a múzeum küldetését, működésével összekapcsolja a város múltját és jelenét. Ugyanakkor a csillagfény a múzeum megújulásának szimbólumaként is értelmezhető. A modern technológia finom alkalmazásával kiemeli a neo-Georgian épület szépségét, közben a csillagminták meg is változtatják a nézők érzékelését, perforált fátyolként elhomályosítják a látásukat, jelezve, hogy a múlthoz való viszony bonyolult konstrukció, amit a múzeum is meghatározó módon formálhat, árnyalhat, világíthat meg, akár a tekintetünk irányításával. A látogatók ugyanakkor szeretnek az előcsarnok fényeiben „sütkérezni”, ücsörögnek az itt elhelyezett ülőalkalmatosságokon, beszélgetnek a környező utcák idősebb és rendkívül elegáns önkénteseivel. Ez pedig megelőlegezi a későbbi kiállítások különböző közösségekhez való viszonyát.

¶ A geometrikus mintázatot kiadó fényfüzér hatása azonban nem csak az épületbe lépve lenyűgöző, az előkertben elhelyezett, szelfipontként működő óriás logó mellett az utcáról látható installáció is csalogató az 5. sugárút járókelői számára. A fények egyfajta alternatív „sztárságot” kínálnak a környező sztármúzeumok csillogó világához képest. Ugyanezt érzékelhetjük a múzeum letisztult, fekete-fehér látványvilágában is. Ugyanannak a tipográfiának az elemei bontakoznak ki az épület különböző részein, a kiállításokban, a kávézóban, a boltban, a kiadványokon, az irányítótáblákon vagy a liftben. A régi mozik és színházak világát elevenítik fel a cserélhető táblák: ha változik egy-egy információ, környezetbarát módon elég kihúzni a feliratot, és újat tenni a többi közé. Ez a fajta visszafogottság, átgondoltság, áttekinthetőség végigvonul a múzeum egészén. Ha nem is szerepel a múzeum szlogenjei között, valahol mégis azt érezzük, itt befogadó otthonra lelhetünk. A harmincas évek újságírójával szemben már nyoma sincs az áruházi csarnokok hangulatának, a MET grandiózus tereihez képest kifejezetten könnyen bejárhatónak, visszafogottnak érezzük New York Város Múzeumának tereit.

a harmincas évek
újságírójával
szemben már
nyoma sincs az
áruházi csarnokok
hangulatának, a
MET grandiózus
tereihez képest
kifejezetten
könnyen
bejárhatónak,
visszafogottnak
érezzük New
York Város
Múzeumának
tereit

¶ Pedig itt sem beszélhetünk apró gyűjteményről. A múzeum több mint 750 ezer műtárgyat őriz, közülük csaknem 200 ezer digitálisan is elérhető, sőt az intézmény weboldalán külön menüpont segíti az érdeklődőket, hogy jobban megismerjék

a múzeum
fotográfiai
gyűjteménye 400
ezer fényképből
és negatívból áll,
amelyek a 19.
század közepétől
a mai napig
dokumentálják
a város életét és
lakóit, rendszerezve
több jelentős
fotográfus anyagát,
gyűjtő hagyatékát

a kollektiókat, *Welcome Home* címmel pedig rövid történetekkel invitálják otthoni kutakodásra az internetes felhasználókat. Ezekben a szövegekben nem csupán az érdekes és különleges tárgyaikra építenek, de kulcsot adnak ahhoz, miként lehet tágabb kontextusban értelmezni őket, felfedezni segítségükkel a társadalmi, gazdasági, kulturális összefüggéseket. És bizony van miből válogatni! Csak a múzeum fotográfiai gyűjteménye 400 ezer fényképből és negatívból áll, amelyek a 19. század közepétől a mai napig dokumentálják a város életét és lakóit, rendszerezve több jelentős fotográfus anyagát, gyűjtő hagyatékát. Itt őrzik a *LOOK* magazin 1938 és 1968 közötti időszakot felölelő archívumait, amelyekben olyan alkotók hagyták ott kezük nyomát, mint Stanley Kubrick,⁷ de a városi fényképészek, cégek hagyatékából is bőséggel válogathatunk. Hasonlóan kiemelkedő a jelmez- és a textil-, a bútor-, a kéziratgyűjtemény, és a képzőművészeti anyag is jelentős. A színházi gyűjtemény részletesen dokumentálja a Broadway aranykorát, de birtokolnak például egy olyan széket, amely állítólag Sara Rapelje-hez kötődik, aki Új Hollandia első keresztény női szülötte volt. Fellelhető itt George Washington öltönye, az *Atlantic Telegraph* egyik kábeldarabja (1858–60), az első New York-i metrójegy 1904-ből, és például az az üvegszék, amelyet Audrey Hepburn Holly Golightlyként szemlélt a múzeumtól nem túl messze található Tiffany üzletben reggelizés közben. Ha egyetlen tárgyon szeretnénk bemutatni a gyűjtemény, a gyűjteménygyarapítás jellegét az MCNY-ben, talán a második emeleti folyosón külön helyett elfoglaló Stettheimer-babaházat érdemes kiemelni. A kétszintes, tizenkét szobás babaházat Carrie Walter Stettheimer⁸ készítette 1916-tól 1935-ös haláláig. A jómódú család leszármazottja nem csupán a korszak felső-középosztálybeli lakberendezési szokásait, anyaghasználatát, színeit örökölte meg, hanem a nővéreivel közösen működtetett szalonjuknak köszönhetően jelentős művészegyéniségek,⁹ főleg a húszas évek avantgárd ikonjai készítettek babaháza számára miniatűr munkákat. Marcel Duchamp például *A Lépcsőn lemenő akt* egyikét emelte be a szokatlan térbeli montázsba. A babaház a maga kedvességén túl egyszerre része a művészeti

[7] Elise Winks egy posztban osztja meg, miként dolgozza fel és katalogizálja a *LOOK* magazin gyűjteményét: <https://www.mcny.org/story/processing-and-cataloging-look-magazine-collection>.

[8] Carrie, Ettie és Florine Stattheimer vagyonos német családból származtak. Nadrágot viseltek, dohányoztak, és művészeti szalont tartottak fenn. Florine festett, Ettie Henrie Wastra álnéven írt, miközben Carrie beteg édesanyjáról és a háztartásról gondoskodott. Egyetlen alkotása a babaház, amely ma a benne őrzött mini műalkotásoknak köszönhetően a világ egyik legértékesebb ilyen jellegű tárgya.

[9] Marcel Duchamp, Alexander Archipenko, Marguerite Zorach, Gaston Lachaise és Louis Bouché

A *Beyond Suffrage: A Century of New York Women in Politics* című kiállítás a női politikai aktivizmust, a nők politikai és kormányzati szerepe újradefiniálásának folyamatát vizsgálta 2017–18-ban
Fotó: Berényi Marianna

A *Beyond Suffrage: A Century of New York Women in Politics* című kiállítás a női politikai aktivizmust, a nők politikai és kormányzati szerepének újradefiniálásának folyamatát vizsgálta 2017–18-ban
Fotó: Berényi Marianna

Az MCNY kurátorai nem spórolnak sem a szöveggel, sem a tárgyakkal az időszaki kiállításokon
Fotó: Berényi Marianna

gyűjteménynek, miközben az életmódról vagy a két világ-háború közötti New York művészeti szalonjainak életéről, az egyedülálló, vagyonos nők számára kibontakozó új lehetőségekről is sokat mond.

NEW YORK VELEJE

¶ A múzeum gyűjteményei ezüstitálcán (2600 darabos a múzeum ezüstgyűjteménye) kínálják a lehetőséget, hogy érdekes és különleges tárgyakon keresztül mutassák be a 400 éves város történetét. A múzeum kurátorai azonban kihagyták ezt a ziccert, az állandó és az időszakos kiállítások inkább azt a kérdést feszegetik: mi teszi New Yorkot New Yorkká? Melyek azok a folyamatok, amelyek a jelenkor legfontosabb kérdéseit előidéztek?

az időszakos
kiállítások inkább
azt a kérdést
feszegetik: mi teszi
New Yorkot New
Yorkká?

¶ A múzeum *New York at Its Core* című állandó kiállítása hiánypótló jelleggel nyílt meg 2016-ban, ahol áttekinthető az a 400 éves folyamat, amely során egy holland városkából a világ első számú metropolisza kialakult. A tárlat különlegessége, hogy nem áll meg a közelmúlnál, sőt a jelennél sem, bár fontos állomása a 2001-es tragédia, az idevezető út, valamint az azt követő újrakezdés, a kiállítás tovább lép. A 450 történelmi tárgyat, képet, fotót, videót, interaktív multimédiás alkalmazást és grafikai megoldást felvonultató tárlat záró epizódja a jövő kérdéseit feszegeti. A látogatók játékos megoldások segítségével szembesülhetnek a metropolisz előtt álló kihívásokkal, sőt közösen gondolkodhatnak arról, a jelenlegi választásaink miként határozzák meg New York jövőjét. Bár a tárlat első látásra szórakoztatónak tűnik, teljességében nem hordoz könnyen emészthető információkat. Csaknem száz térképen követhetjük nyomon a település környezetének fizikai és demográfiai változásait: minden valószínűség szerint ez a New Yorkkal kapcsolatos (nem gazdasági jellegű) információk legnagyobb, vizuálisan értelmezhető gyűjteménye. Szembesülhetünk itt a jövedelmi egyenlőtlenségekkel, New York más városokkal szemben tanúsított fellépéseivel, a népsűrűség, a klímaváltozás kihívásaival. Az interaktív megoldások

Csaknem
száz térképen
követhetjük
nyomon a település
környezetének
fizikai és
demográfiai
változásait:
minden
valószínűség
szerint ez a
New Yorkkal
kapcsolatos (nem
gazdasági jellegű)
információk
legnagyobb,
vizuálisan
értelmezhető
gyűjteménye

Az Art in the Open – Fifty Years of Public Art in New York című időszaki kiállítás sajátos időszakja
Fotó: Berényi Marianna

lehetővé teszik a látogatók számára, hogy új utcaképeket hozzanak létre Manhattan belvárosától a Gowanus-csatornáig és a Staten-sziget déli partjáig. Az e-mailen vagy a közösségi médián keresztül megosztható eredmények egy grandiózus, ívelt kivetítőn is megjeleníthetők, ahol egy alkalmazás segítségével a látogató virtuálisan be is léphet a saját maga alkotott városrészebe.

¶ A 6600 négyzetméteres tárlat térbeli szerkezete így három térére, a sötét, mesterséges fényvel megvilágított „Port City, 1609–1898;” a „World City, 1898–2012” teremre, valamint a már említett, fényárban úszó „Future City Lab” egységre épül. A két, a város történetét feltáró teremben klasszikus vitrinek sorakoznak egyfajta ékszerdobozként, ahol 8–8 időintervallumban teszik láthatóvá a gyűjtemények kiemelt darabjait a rabszolgabilincstől elkezdve az AIDS előtti korszak homoszexuális világát jelképező törülközőig. A tárgyak mellől nem hiányoznak a leírások, és a tárlók tartalmát találóan és röviden összegző szövegek.

¶ A kiállítás magva azonban nem a kronológiában rejlik, hanem abban a négy kulcsszóban, amelyekre a kurátorok felépítették mondanivalójukat. Állításuk szerint a város identitása négy fogalom mentén megfogható. Az első és legfontosabb a pénz (money), amely mindig is meghatározó szerepet játszott a New Yorkban zajló folyamatokban.¹⁰ A város megalakulása óta vad piactér volt, amely globális pénzügyi motorként robbogott – hatalmas lehetőségeket kínálva és egyenlőtlenségeket teremtve. Éppen ezért a város mindig elől járt a reformokban, hogy temperálja azokat a nehézségeket, amelyeket a versenyképes gazdaság kreált. Ebből következik a második fogalom: New York gazdaságának ereje a világ minden részéről magához vonzotta az embereket. Az ezáltal generált sokszínűség (diversity)¹¹ azonban társadalmi konfliktusokat okozott, de a Nagy Almaként is emlegetett metropolisz így is a kultúrák közötti interakció és a tolerancia modelljévé válhatott. A harmadik fogalom a többféleképpen érthető sűrűség (density), amelyet a kurátorok egyszerre kezelnek érték-ként és kihívásként.¹² Az emberek koncentrált tömege folyamatosan pörgeti a gazdaságot és a kultúrát, miközben a zsúfolt városi tér

[10] A várost holland telepesek alapították 1624-ben Új-Amszterdam néven, de 1664-ben angol fennhatóság alá került. Mai elnevezését a yorki herceg tiszteletére kapta. 1790-től az ország legnagyobb városa, hosszú ideje kétségkívül a világ legnagyobb és legjelentősebb pénzügyi központja. New York állam GDP-je 2017-ben meghaladta az 1500 milliárd dollárt. A városban több mint száz olyan ember él, akinek vagyona eléri az egymilliárd dollárt.

[11] 2016-ban New York lakossága 8 537 673 fő volt. Az itt élők mintegy 37 százaléka más országban született, de egyetlen származási ország vagy régió sem dominál. Forrás: Wikipedia.

[12] A népsűrűség 10 194,2 fő/km², egy négyzetkilométerre átlag 4074,6 lakás/lakóház jut. Hasonlóan sűrű az egy egységre jutó kulturális intézmények, oktatási intézmények, bankok, kutatóhelyek, művészeti központok, színházak, fesztiválok, üzletek, vállalatok, felhőkarcolók száma.

A New York at Its Core állandó kiállítás
Fotó: Berényi Marianna

A New York at Its Core állandó kiállítás
Fotó: Berényi Marianna

feszültségei további innovációra sarkallják az itt élőket az élhetőbb környezet érdekében. New York meghatározó pénzügyi ereje, sokszínűsége és sűrűsége az élet minden területén *kreativitást* (creativity) szül. Ez vezérli New York nyughatatlan változását és energiáját. Ami meg még több pénzt, még több sokféleséget és még nagyobb sűrűséget indukál, és folyamatosan újradefiniálja a város kondícióit.

¶ Természetesen nem igaz, hogy New Yorkot mindössze a pénz, a sűrűség, a sokféleség és a kreativitás négyese és annak kombinációi teszik New Yorkká. A több jelentős múzeumi és designdíjjal kitüntetett¹³ tárlat és katalógus¹⁴ tárgyai és történetei számára ez a négy fogalom olyan, mint egy-egy felhőkarcoló a városi térben: sokféle embernek, vállalkozásnak adnak otthont, és messzire látni az ablakokból, igaz más-más irányba. Minden objektum egy-egy belépési pont a város történelmébe, amelyek újabbnál újabb elágazásokhoz vezetnek, újabbnál újabb rétegét hántva fel a New York-i életérzésnek.

¶ Ahogy az első terembe belépünk, egyből egy tíz méter magas LED-fallal találjuk szembe magunkat, amelyen a település fizikai és demográfiai változásai köszönnek vissza. Például 1660-ból láthatjuk az első zsidó telepet és a város első muszlim lakosának lakhelyét. A katalógus és a kiállítóterek interaktív totemoszlopai 75 „New Yorkers”-ként definiált alakot emelnek ki, gondosan ügyelve a nemek arányára. Művészek, bevándorlók, őslakosok, politikusok, zsarnokok, családok, álmódosítók, zenészek, mesterek és hétköznapi emberek kerülnek rivaldafénybe, de még a manhattani bíróságot próbára tevő városi malac is megjelenik a 19. század elejéről, éppúgy, mint a város gazdasági növekedésében egykor szerepet játszó hód és osztriga. Mindezzel a múzeum azt hangsúlyozza: nincs egyetlen történet New Yorkról, millió egyéni és egyedi történet együttese alkotja azt, amitől New York New Yorkká vált.

¶ Az állandó kiállítás az individuum erejének történetét meséli el. Ennek a fajta narratívának viszont az az árnyoldala, hogy még ha szóba kerülnek is a közösségek konfliktusai, a város problémái, a siker, a fejlődés kommunikációja mellett könnyen háttérbe szorulnak. Az MCNY stratégiájában ezt a hiányt az időszakos kiállítások oldják fel. Már a múzeum felújítása

a múzeum azt hangsúlyozza: nincs egyetlen történet New Yorkról, millió egyéni és egyedi történet együttese alkotja azt, amitől New York New Yorkká vált

[13] American Alliance of Museums (AAM) Excellence in Exhibition competition (2018), AIA New York Design Awards (2017), Built Environment Award (2017). Döntős: Core77 Design Awards (2017), SEG Design Awards (2017).

[14] New York at Its Core. 400 Years of New York City History. Exhibition catalogue. NY. 2017.

előtt olyan sikeres kiállítások születtek, mint a „Black Style Now”, amely az afroamerikai divatok kialakulására koncentrált, de külön fotókiállítások fókuszáltak a latin, a fekete és a zsidó közösségek történetére.

¶ Ezt az irányt követték a kibővült múzeum újabb kiállításai is.

2017-ben nyílt meg az Activism New York, amelyen a 17. századtól napjainkig követhetjük végig, milyen társadalmi küzdelmek folytak a polgári jogokért, a bérekért, a vallási szabadságért vagy bármilyen esélyegyenlőségért

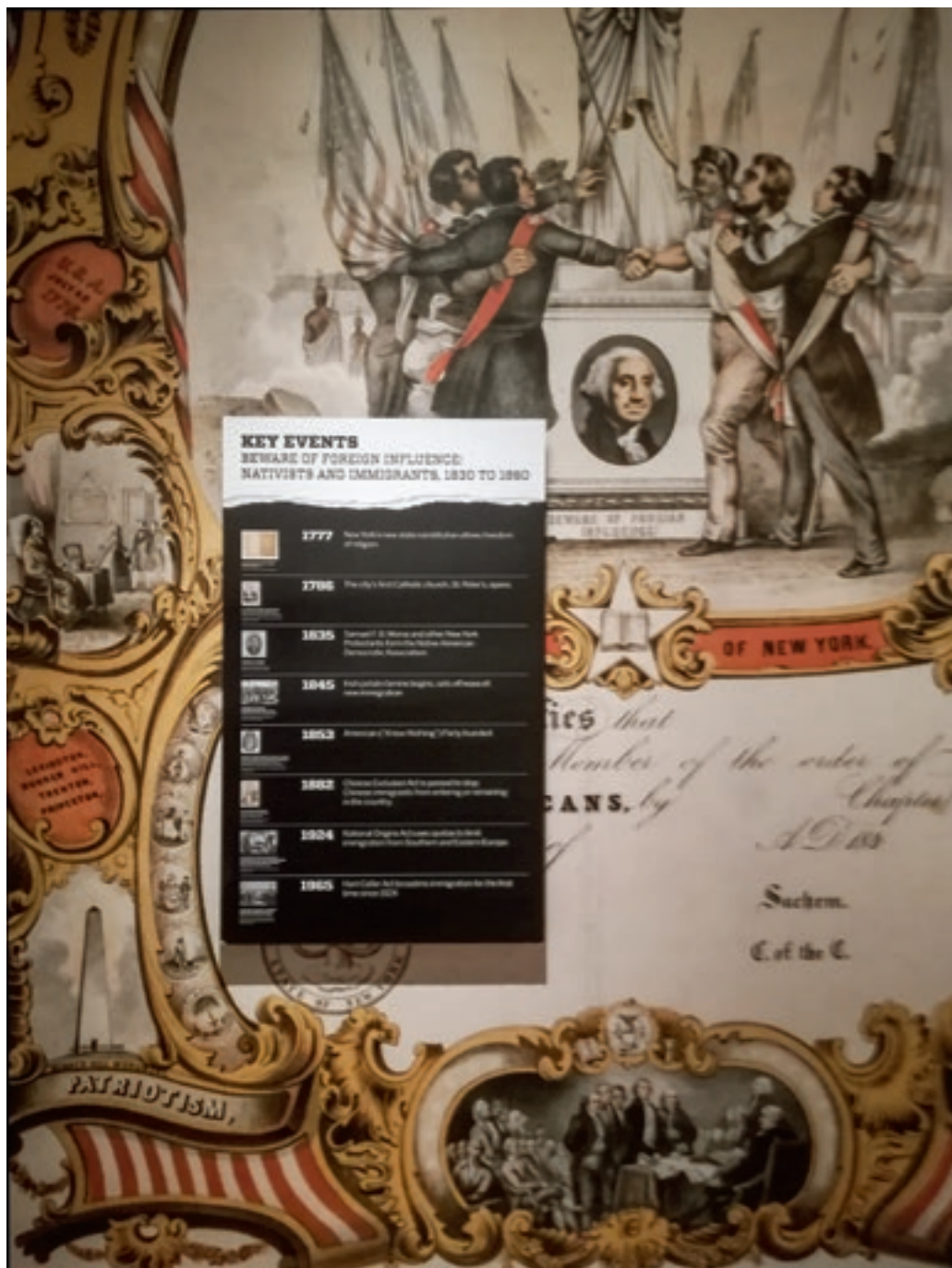
2017-ben nyílt meg az Activism New York, amelyen a 17. századtól napjainkig követhetjük végig, milyen társadalmi küzdelmek folytak a polgári jogokért, a bérekért, a vallási szabadságért vagy bármilyen esélyegyenlőségért. Jelen pillanatban szinte valamennyi kurrens lap írt a *Pride* című kiállításukról, ahol Fred W. McDarrah fényképeivel emlékeznek meg a Stonewall-lázadás¹⁵ ötvenedik évfordulójáról. Ezt egészíti ki *A falu hangja* című összeállítás, ahol ismét McDarrah lencséjén keresztül tekinthetjük át a hatvanas, hetvenes évek polgári jogi küzdelmeit vagy a vietnami háborúval kapcsolatos demonstrációkat. De benézhetünk a különböző munkavállalók (bevándorlók, színes emberek, nők, képzetlenek) évszázados harcait, a városi kerékpározás kétszáz éves múltját, a Blue Man Group kék fejű zenészeinek 1991-ben induló karrierjét vagy a száz évvel ezelőtt született fekete baseballjátékos, Jackie Robinson életét bemutató tárlatra is.

¶ 2019 őszeinek kiállításai hasonlóan aktuális, a város egy-egy közösségét, szubkultúráját megmozgató témák mentén szerveződnek. Szeptembertől az *Urban Indian* című anyag a jelenkor urbanizált társadalmában vizsgálja az őslakosok helyét, szerepét, hiszen 70 százalékuk városi környezetben él. De lesz az azoknak a művészeti intézményeknek a múltjáról és jelenéről, amelyek megalapozzák New York kulturális nagyhatalmi státusát, valamint *City/Game* címmel a kosárlabdáról mint városi játékról. Egy másik kiállítás pedig a 2020-as népszámlálásra reflektálva fordul majd demográfiai kérdések felé. A kreatív ipar és a művészet képviselőit hívják segítségül, hogy fényt derítsenek arra, miként változtak az idő múlásával a New York-iak.

¶ A változatos, a kortárs kihívásokra és a jelenkor embereit foglalkoztató témákra épülő kiállításpolitikai és a hozzájuk kapcsolódó rendezvények gyorsan meghozták eredményüket, amely a látogatószámokban is megmutatkozik. És ez létkérdés

[15] 1969. június 28-án a Greenwich Village negyed LMBTQ-közössége a modern történelemben először fellázadt az őket zaklató rendőrök ellen. A közösség számára népszerű szórakozóhely, a Stonewall Inn bár vendégeit és személyzetét sértő rendőri racia többnapos erőszakos összecsapásokhoz vezetett. Ezt a pillanatot az LMBTQ-közösség jogegyenlőségéért küzdő mozgalom kezdőpontjának tekintik, ezért is rendezik meg világszerte a meglefelvonásokat júniusban.

az Urban Indian című anyag a jelenkor urbanizált társadalmában vizsgálja az őslakosok helyét, szerepét, hiszen 70 százalékuk városi környezetben él

A kulcsesemények kiemelése a folyamatosan frissülő Activist New York kiállításon. A már nem látható témák, kiállításelemek külön, az oktatás számára jól használható weboldalon később is megtalálhatók

a múzeum számára! Az intézményt egy nonprofit szervezet tartja fenn, az állami támogatások ellenére működésképtelenné válna a különböző adományok, hozzájárulások, tagsági díjak nélkül. 2003-ban, amikor a múzeum csak 75 ezer embert vonzott, adományai is jelentősen csökkentek. Azóta a múzeum bevétele megnégyszereződött. 2015-ben csaknem 16 millió dolláros működési költségvetése volt, miközben 245 ezren látogatták meg. Ez persze eltörpül a MET hat-hét, a Természet-tudományi Múzeum öt-, a MoMa három-, a Guggenheim kicsit több mint egymillió éves látogatószáma mögött. Az MCNY ha nem is nagy büdzséből, de folyamatosan kampányol támogatói körének erősítéséért. Ez persze nem csak pénzt jelent. A sokféleség – a sűrűség és a kreativitás fogalmát a mindennapi gyakorlatban is életbe léptetve – megszólítja a környező negyedek lakóit, ismeretterjesztő és szórakoztató programjaival a visszatérő közönséget célozza meg, az *Én vagyok a szomszédod* projekt pedig ingyenes belépést biztosít sok új látogató számára. A diákok és a családok múzeumlátogatását, a tudásátadást külön gyermekközpont támogatja. A különböző iskolás korcsoportok számára a múzeumpedagógusok rendszeresen szerveznek „történelemlaborokat” a múzeum falain kívül, a középiskolásokot pedig helytörténeti versenyeken motiválják. Harlem és Bronx hátrányos helyzetű diákjai számára külön anyagot dolgoztak ki, hogy záróvizsgálataikat sikeresen letehessék. Különböző helyi közösségeken alapuló szervezetekkel is együttműködnek, hogy a múzeum által képzett mentorok és gyakoronokok közreműködésével hozzájáruljanak a speciális nevelési igényű gyerekek fejlesztéséhez. Van programjuk hajléktalanok, kisgyerekes családok számára, sőt szinte naponta hirdetnek előadásokat, panelbeszélgetéseket, filmvetítéseket, könyvbemutatókat, tárlatvezetéseket és városi sétákat.

van programjuk hajléktalanok, kisgyerekes családok számára, sőt szinte naponta hirdetnek előadásokat, panelbeszélgetéseket, filmvetítéseket, könyvbemutatókat, tárlatvezetéseket és városi sétákat

¶ New York Város Múzeuma olyan stratégiát épített fel, amely bizonyítja, hogy a helytörténeti múzeumok – saját környezetük kihívásait mérlegelve – a világ bármely pontján hatékonyan működhetnek. Ahogy a múzeum szakmai csapata fogalmazott egy kiadványban: „Miként New York City növekszik és átalakul, úgy a múzeum is. Készen állunk és izgatottan várjuk, hogy a jövő mit tartogat számunkra.”

Gimnasztika a Haydn parkban, 1926 körül
Fotó: Fritz Sauer
© Wien Museum